

Opiniërend artikel van Marlieke de Jonge

De geschiedenis van de psychiatrie is me op het lijf geschreven

Mijn carrière in en om de psychiatrie is begonnen in de kinder- en jeugdpsychiatrie. Begin jaren '60 geen pretje! Uiteindelijk strandde het schip dan ook in Dennenoord, de na-dagen van 'One flew over the cuckoo's nest'. Het medisch model centraal en dwang/drang aan de orde van de dag.

Aan dat laatste heb ik zelf flink bijgedragen, zie ik nu: hardnekkig doodhonger, zelfmoordpogingen en voortdurend weglopen: die taal begrijpt je leefomgeving niet meer.

Ik was een grenzeloos kind. Dus mij hoor je niet roepen dat het allemaal de schuld is van de psychiatrie. Als ik ergens iets van schuld neerleg, dan is het bij een wegstrijkende samenleving.

'De samenleving krijgt de psychiatrie die ze verdient', zeiden we ooit bij de Cliëntenbond.

Daar ben ik het nog steeds mee eens. Achter veel psych. problematiek zit een maatschappij die kinderen behoorlijk kan beschadigen, maar dat niet wil weten.

Ruimte maken voor deze mensen met hun eigen aanleg, geschiedenis en overlevingsstrategieën is een belangrijk deel van mijn missie.

'Het eiland van de psychiatrie (de mensen!) terug verhuizen naar de samenleving waar voor iedereen een plaats hoort te zijn'.

Dat was mijn opdracht toen ik besloot het inrichtingen-wereldje definitief achter me te laten en dat is het nog steeds.

Nu verpak ik dat streven in het **VN-verdrag** 'Gelijke rechten/kansen van en voor mensen met een handicap'. Dat verdrag gaat allereerst over het recht en de ruimte om te zijn wie je bent. Het recht op een zelfgekozen identiteit, waardering voor alles waar ieder individu goed in is en een eerlijke kans om bij te dragen aan een samenleving die van ons allemaal is.

Het is vast al duidelijk dat ik partij kies voor **'mensen met een psychische handicap'**. Met enkelvoudige en te herstellen mentale kwetsbaarheid of problematiek, heb ik niet zoveel. Daar heb ik geen gevoel voor.

Crisis in de GGz: een kans voor de cliëntenbeweging?

Crisis in de GGz?

Zo smal kan ik niet denken. Bovendien gebruik ik niet graag zulke grote woorden.

Crisis? Noem het gewoon een kantelpunt.

'The times they are changing' en soms gaat dat een beetje hard.

Dat is geen exclusief fenomeen in de (geestelijke) gezondheidszorg. Overall sneuvelen illusies en zekerheden waar we in onze beheersbare samenlevingsillusie jaar en dag in geloofd hebben.

Wat je in de zorg ziet, is herkenbaar op alle fronten.

En is het allemaal erg en verschrikkelijk?

Ik denk van niet.

Onzekerheid is de enige zekerheid die we hebben.

'De mens weet hoogstens 2 % van wat er allemaal te weten valt', vind ik een troostende gedachte. Zo valt er nog veel te leren en te ontdekken. Deze wijsheid relativeert trouwens ook alle ziektebeelden en andere oordelen in de maatschappij en in eigen brein.

'The times they are changing': welke kant op? Dat is voor een deel afwachten en alert zijn en voor een deel gebruik maken van kansen en daar actief naar zoeken.

Een kans voor de cliëntenbeweging?

Misschien... mits...

Mits de GGz-cliëntenbeweging ophoudt met meewaaien met alle winden. Gisteren 'verwarde personen', morgen 'mensen met mentale kwetsbaarheid'... daar past ongeveer iedereen in.

Als je je identiteit laat bepalen door de buitenwereld, moet je niet verbaasd zijn dat je haar verliest.

De cliëntenbeweging heeft misschien een kans als ze erin slaagt om mee te zwemmen met de tijd en de ontwikkelingen in de brede samenleving.

Dat betekent niet blijven hokken op 'ons eiland', maar verbindingen zoeken met anderen.

Maatschappelijk apartheidsbeleid is een zwak punt van de GGz inclusief cliëntenorganisaties. Blijven wrokken over oud zeer en gekoesterde tegenstellingen zet ook weinig zoden aan de dijk. Daar wordt onze maatschappij niet leuker leefbaar van. Vertrouwen geven, beperkt eigenbelang durven loslaten en samenwerking zoeken, werkt beter. Met vijanden en de slachtofferrol valt niks te winnen. **Bondgenoten** heb je nodig om daadwerkelijk iets voor elkaar te krijgen.

In de grote samenleving waar we allemaal thuis horen.

Dat was toch de missie? **Koers Inclusief!**

Dan moet je ook taal en beeld gebruiken waar anderen iets van snappen en zich in herkennen.

Er is helemaal niks mis met een beetje aanpassen. Als zo ruimte te schoffelen is voor diversiteit en verbinding... tel uit de winst.

Doel en missie bewust maken en opfrissen als het nodig is, voorkomt ontsporen of de weg kwijt raken.

Concreet: 2 voorbeelden

Verbindende Hulpverlening als Joint Venture

https://issuu.com/lentisggz/docs/verbindende_hulpverlening_als_joint_venture_-_juli

In Groningen hebben we de **Werkgroep Toegankelijk Groningen (WTG)** om de gemeente Groningen te helpen het VN-verdrag handen en voeten te geven.

<https://gemeente.groningen.nl/toegankelijkgroningen>

De WTG heeft een netwerkstructuur met een actieve kern. Geen functies of posities: iedereen doet waar hij/zij goed in is, de energie voor heeft en vooral plezier in heeft. Dat laatste is belangrijk! Zonder prettig werkklimaat haken vrijwilligers af.

De WTG bestaat uit 5 bloedgroepen: mensen met een fysieke handicap/chronische ziekte, doven/slechthorenden, blinden/slechtzienden, mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychische handicap. Met elkaar hebben we een behoorlijke slagkracht en per thema verbinden we ons makkelijk met andere groepen burgers. Dat werkt! Als je rekening houdt met de belangen van anderen, krijg je dat ook terug.

Op elk deelterrein van de gemeente hebben we een contactpersoon/ambassadeur. Zo behappen we intussen alle onderdelen van samenleven die voor iedere burger ertoe doen. Van wonen, onderwijs en werk via toegankelijkheid naar sociale veiligheid, kunst en cultuur, sport, welzijn en preventie.

Inclusief het bijhorende politieke spel. Dat is in het bijzonder mijn hobby geworden. Gemeente politiek is veel directer, overzichtelijker en vriendelijker dan wat ik weet van landelijk beleid. En je ziet er als burger direct iets van terug. Geen papier, maar woonplekken, geen rechten, maar een stap voor stap beter toegankelijke stad.

Ik kan het iedereen aanraden. Mits je kunt onderhandelen en bereid bent af en toe een veer te laten. Dat hoort ook bij samenleven: diversiteit betekent rekening houden met veel verschillende behoeften en belangen.

MARLIEKE

www.gezondedwarsverbanden.nl